

Város ill. község	Egy lakosra jutó költség (korona)	Egy lakosra jutó költésűzés (kötet)
Koppenhága	6,45	6,82
Frederiksberg	10,27	8,36
Assens	6,39	9,48
Esbjerg	7,21	8,11
Gentofte	12,38	12,53
Hadersleben	7,48	8,67
Helsingør	7,88	6,98
Hjørrin	7,72	4,78
Hobro	7,18	8,29
Holbæk	9,25	10,21
Holstebro	7,53	7,99
Horsens	5,38	5,60
Kalundborg	8,03	6,15
Kolding	7,02	6,90
Røge	9,25	6,15
Lemvig	8,66	4,35
Nakskov	7,00	7,57
Nykøbing F.	9,74	6,91
Naestved	7,70	7,32
Odense	9,17	8,71
Randers	7,54	7,27
Roskilde	7,12	7,01
Rønne	4,66	6,16
Silkeborg	10,70	10,12
Skive	5,88	4,49
Slagelse	5,50	8,02
Svendborg	6,65	9,06
Sonderburg	6,38	8,08
Thisted	6,48	8,05
Tøndern	5,60	7,79
Vejle	9,40	9,34
Viborg	5,14	8,48
Apenrade	8,36	9,44
Aalborg	10,52	8,77

A központi könyvtárral rendelkező községek áttekintése után hasonló összeállítás következik a többi helységről - főképp falvakról - amelyeknél nagy vonásokban hasonló tendenciák mutatkoznak. Egyes esetekben mégis nagyobb különbséget lehet megállapítani, amelyet a helyi viszonyok hiányos ismerete következtében nehéz megmagyarázni.

A fent idézett számok szerint a dán városokban és nagyobb községekben egy-egy lakosra jutó költségvetési összeg 7,73 korona, a kölcsönzések száma pedig 7,91 kötet. A viszonylag legnagyobb költségvetésű Gentofte-i könyvtárban egy lakosra 12,38 korona jut, a kölcsönzések száma lakosonként 12,53 kötet. Legkisebb a költségvetése a Viborgi könyvtárnak (5,14 korona). Hogy itt, ennek ellenére 8,48 kötetes kölcsönzési átlagot értek el, az bizonyos kedvező helyi tényezőkre vezethető vissza. Majdnem fordított a helyzet Lemvigben, amely a legkisebb (4,35 kötetes) kölcsönzési átlagot mutatja, a lakosonkénti 8,66 koronás költségvetéssel szemben. A statisztikai átlagértéktől való ilyen eltéréseket helységenként kell megvizsgálni, hogy megtaláljuk a jelenség okát.

Ez az áttekintés megmutatja, hogy milyen értékes az ilyen nagy vonásokban végzett összehasonlítás. Aki ért hozzá, hogy a száraz számadatokat megfelelően olvassa és értelmezze, az belőle egy egész ország könyvtári fejlődésének az irányát ki tudja olvasni.

"Svéd városi könyvtárak 1957-ben" cím alatt a Biblioteksbladet 1958. évi 10. száma igen alapos és tanulságos statisztikát közölt. Minthogy a lakosság számára, a könyvállományra, kölcsönzésre, kiadásokra, főhivatású személyzetre és nyitvatartási időre vonatkozó pontos adatok lehetővé teszik a hasonló, egyéb országok várossal való összehasonlítást, a számok igen értékesek lehetnek.

A jelentésben szereplő 131 város közül 13-at választottunk ki, úgy, hogy azok a különböző nagyság-típusokat képviseljék. Az első öt város csoportjából azonban - Hälsingborg-ig bezárólag - egyetlen várost sem hagyunk ki.

A Göteborg-i, Malmö-i, Västerås-i, Gävle-i, Karestad-i és Lulea-i közművelődési könyvtárak, illetve tag-

tományi könyvtárak, amelyek mozgó (vándor-) könyvállományukkal kisebb falusi könyvtárakat is ellátnak és, mint alapítványi vagy tartományi könyvtárak, részben tudományos könyvtári feladatokat is végeznek. Ezért ezekben a könyvtárakban igen nagy az átlagosan egy-egy lakosra jutó könyvállomány. Norrköping, nagy könyvállománya ellenére, nem ebbe a kategóriába tartozik. Egy ott elhelyezett nagy különgyűjtemény (Finspongssamling), valamint két kisebb gyűjtemény együttesen kb. 50 000 címmel növeli a holt állományt.

Az egy lakosra jutó könyvállomány 1,02 kötet (Stockholm) és 2,84 kötet (Västerås) között mozog. Még nagyobb a különbség az egy lakosra jutó pénzösszegek között; a két szélső eset: Värnamo-ban 4,21 korona, Västerås-ban 17,45 korona (egy forint = 4,50 svéd korona. Ford.) A költségnzés átlagban 5,8 kötet, az átlagos községi hozzájárulás lakosonként kerekén 8 korona.

A személyi kiadások és a könyvvásárlásra, valamint könyvkötésre fordított pénzösszegek arányában nincs feltűnő ingadozás, sem a könyvtárosok és hivatali munkaerők egymáshoz való arányában. (Stockholmban meglepő a főhivatású gondnokok és takarítónők nagy száma, amely általában nincs arányban más könyvtárak ilyen dolgozóinak a számával.) A nyitvatartási idő a heti 62 óra (Norrköping) és 27 óra (Värnamo) között mozog.

A nyitvatartási időnek a főhivatású személyzethez való arányánál tekintetbe kell venni, hogy sok svéd könyvtár az állandóan alkalmazott könyvtárosok mellett kiegészítő munkaerőként könyvtáros szakképzettségű személyzetet és irodai alkalmazottakat is foglalkoztat óradíjért. Ezek a munkaerők a fenti statisztikában nem szerepelnek. De a könyvtári munkaerő-helyzet értékelésénél feltétlenül tekintetbe kell őket venni. Ez a példa is bizonyítja, hogy ezt a statisztikát is - mint általában minden statisztikát - ha sok tekintetben természetesen nagyon tanulmányos is, csak "cum grano salis" (egy csepp sóval = bizonyos korlátok között) lehet felhasználni.

(Fentiekben hivatkozott adatokat l. az 50. oldalon.)

Eredeti cím: Dänisches und schwedisches Büchereiwesen in Zahlen.

Megjelent: Bücherei und Bildung. 1959. 4.no. 172-174.p.

OSzk.ford.sz.: 2066.

